

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทัศนคติของคณะกรรมการดำเนินงานนมโรงเรียน ระดับประถมศึกษา ในสถานศึกษาของรัฐบาล ที่มีต่อโครงการอาหารเสริม(นม)โรงเรียน ในจังหวัดเชียงใหม่ ได้ใช้แนวคิดและทฤษฎี ดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

ศักดิ์ สุนทรเสณี (2531) กล่าวถึงทัศนคติที่เชื่อมโยงไปถึงพฤติกรรมของบุคคลว่า

1. ความสลับซับซ้อนของความรู้สึกหรือการมีอคติของบุคคล ในการที่จะสร้างความพร้อมที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามประสบการณ์ของบุคคลนั้นที่ได้รับมา
2. ความโน้มเอียงที่จะมีปฏิกิริยาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในทางที่ดีหรือต่อต้านสิ่งแวดล้อมที่จะมาถึงทางหนึ่งทางใด
3. ด้านพฤติกรรม หมายถึง การเตรียมตัวหรือความพร้อมที่จะตอบสนองเพื่อความเข้าใจมากขึ้นนักวิชาการได้ให้คำนิยามของทัศนคติว่า “ทัศนคติ คือ ความโน้มเอียงอันเกิดจากประสบการณ์ที่จะก่อพฤติกรรมในลักษณะที่แสดงความชอบหรือไม่ชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยสม่ำเสมอ” ทัศนคตินี้มีองค์ประกอบต่าง ๆ 3 ส่วน ได้แก่ คอคนิทีฟ (cognitive element) เป็นอาการทางวัตถุที่ทัศนคติเข้าไปเกี่ยวข้องและได้รับการนึกเห็นภาพพจน์ แอฟเฟกทีฟ (affective element) เป็นความรู้สึกของการชอบและไม่ชอบและองค์ประกอบที่เกี่ยวกับพฤติกรรม (behavioral element) เป็นแนวโน้มที่จะมีการปฏิบัติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่คนเรามีทัศนคติเกี่ยวข้องกับสิ่งนั้น

ทัศนคติ นั้นจะเป็นแนวความคิดที่มีประโยชน์มากและประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ ที่มีรายละเอียด ดังนี้

1. องค์ประกอบเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ (cognitive element) ประกอบด้วย ความเชื่อต่าง ๆ ที่บุคคลมีอยู่เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ เป็นวิถีทางที่เขานึกเห็นภาพพจน์โลกภายนอกที่ล้อมรอบตัวเขา เช่น การที่ผู้บริโภคนึกเห็นภาพพจน์ข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ บริการโฆษณาหรือร้านค้าปลีก องค์ประกอบนี้รวมถึงความเชื่อที่ผู้บริโภคมีต่อบริการสนับสนุนการขายต่าง ๆ ของพ่อค้าปลีก กับความเชื่อเกี่ยวกับคุณค่าของผลิตภัณฑ์
2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (affective element) ประกอบด้วย ความรู้สึกและอารมณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ เป็นความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบวัตถุเกี่ยวกับทัศนคติ

เช่น ผลิตภัณฑ์ บริการ โฆษณา และร้านค้าปลีก เป็นต้น โดยปกตินักการตลาดใช้ข้อความรูปคำพูด วัตถุประสงค์ประกอบชนิดนี้ องค์ประกอบเกี่ยวกับความชอบและความรู้ความเข้าใจได้รับการพิจารณาว่ามีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเป็นอย่างมาก นักวิจัยตลาด จะพบว่า ความเชื่อและความรู้สึกของผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ใดก็ตามโดยปกติมักจะสอดคล้องกัน

3. องค์ประกอบเกี่ยวกับความตั้งใจก่อพฤติกรรม (behavioral element) เป็นแนวโน้มที่จะก่อปฏิกริยาหรือความตั้งใจก่อพฤติกรรมของผู้บริโภค “ความโน้มเอียงที่จะซื้อ” เป็นองค์ประกอบ ที่เกี่ยวข้องกับวงจรการซื้อปกติของผลิตภัณฑ์

2.2 การดำเนินงานโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน (อดุง สุคันชะมาลา, 2538)

2.2.1 ความเป็นมาของโครงการ

โครงการอาหารเสริม (นม) หรือ นมโรงเรียนเกิดขึ้นในปี 2535 ในสมัยนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี เริ่มแรกจัดให้โรงเรียนสำหรับเด็กอนุบาลในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยปัจจุบันคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือ สพฐ จากนั้นมีการขยายชั้นเรียนและจำนวนวันที่ดื่มนมขึ้น โดยในปี 2549 มีเป้าหมายจัดสรรนมให้นักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6,082,411 คน งบประมาณรวม 6,989.1 ล้านบาท จำนวนวันที่ดื่มนม 230 วัน/ปี หรือสองภาคการศึกษา

2.2.2 วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของโครงการ มี 3 ประการ คือ

- 1) เพื่อพัฒนาร่างกายของนักเรียนให้มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ แข็งแรงและมีน้ำหนัก ส่วนสูงเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข
- 2) เพื่อเป็นการปลูกฝังการดื่มนมในเด็กและเยาวชน ให้มีพัฒนาทางด้านร่างกาย และสติปัญญา
- 3) เพื่อสนับสนุนการใช้น้ำนมดิบในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมของรัฐบาล

2.2.3 เป้าหมาย

- 1) เพื่อให้เด็กนักเรียนในระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ในโรงเรียน ศูนย์ดูแลเด็กก่อนเกณฑ์ ในวัดและศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ประจำมัสยิดได้รับดื่มนมที่มีคุณภาพตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข อย่างน้อย 200 มิลลิลิตร (ซีซี.) ต่อคน ในอัตราคนละ 5 บาท/วัน

2) จัดหานมพร้อมดื่ม ขนาด 200 ซีซี. (นมพาสเจอร์ไรส์ หรือ นม ยู เอช ที) ให้เด็กนักเรียนดื่มปีละ 230 วันๆละ 200 ซีซี ให้กินในวันมาโรงเรียน 200 วัน และในช่วงปิดภาคเรียน 30 วัน

2.2.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) หน่วยงานที่ดูแลเด็กนักเรียนในโครงการ รวม 11 หน่วยงาน

(1) สปช.	(2) กรมการศาสนา
(3) กรมสามัญศึกษา	(4) กศน.
(5) กรมการพัฒนาชุมชน	(6) สำนักคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช)
(7) กรมประชาสัมพันธ์	(8) กรุงเทพมหานคร
(9) กรมการปกครอง	(10) เมืองพัทยา
(11) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ตชด.)	

2) หน่วยงานจัดซื้อนมโรงเรียน แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 มีการงบบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดซื้อให้ซึ่งประกอบด้วย สปช . กรมการศาสนา กรมสามัญศึกษา กศน กรมประชาสัมพันธ์ และกรมการปกครอง โดยงบประมาณจะไปตั้งอยู่ที่ กรมการปกครอง รวมเด็กนักเรียนในส่วนนี้ 5,571,814 คน ซึ่งเป็นงบประมาณ 6,370.85 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 93.40

ส่วนที่ 2 ส่วนราชการเจ้าของงบประมาณดำเนินการเอง ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา สช. และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวม เด็กนักเรียนในส่วนนี้ 364,359 คน เป็นงบประมาณ 498.18 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 6.60

3) หน่วยงานกำกับดูแล

- ส่วนกลางโดยคณะกรรมการกลางโครงการอาหารเสริม (นม) ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน อธิบดีกรมปศุสัตว์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

- ระดับพื้นที่ โดยคณะกรรมการกลางโครงการอาหารเสริม (นม) ระดับพื้นที่ 1-3 มีรองอธิบดีกรมปศุสัตว์ เป็นประธาน และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและแผนกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

- ระดับจังหวัด โดยคณะกรรมการกำกับดูแลแก้ไขปัญหาในระดับจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และผู้ตรวจการส่วนท้องถิ่นเป็นเลขานุการ

- ระดับท้องถิ่น โดยคณะกรรมการติดตามดูแลและประสานการดำเนินการโครงการอาหารเสริม (นม) ระดับท้องถิ่นมีนายอำเภอเป็นประธาน

- ระดับโรงเรียน โดยคณะกรรมการบริหารการจัดซื้ออาหารเสริม (นม)

ประกอบด้วยผู้แทนโรงเรียน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนประชาคมหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มสตรีหรือกลุ่มแม่บ้าน และผู้แทนอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน หรือ เจ้าหน้าที่อนามัย

- หน่วยงานดูแลเรื่องระเบียบการจัดซื้อนม โดย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- หน่วยงานกำกับดูแลการตรวจสอบคุณภาพน้ำนม

1) การตรวจสอบต้นทาง เป็นหน้าที่กรมปศุสัตว์ เป็นการตรวจสอบคุณภาพน้ำนมดิบของเกษตรกร

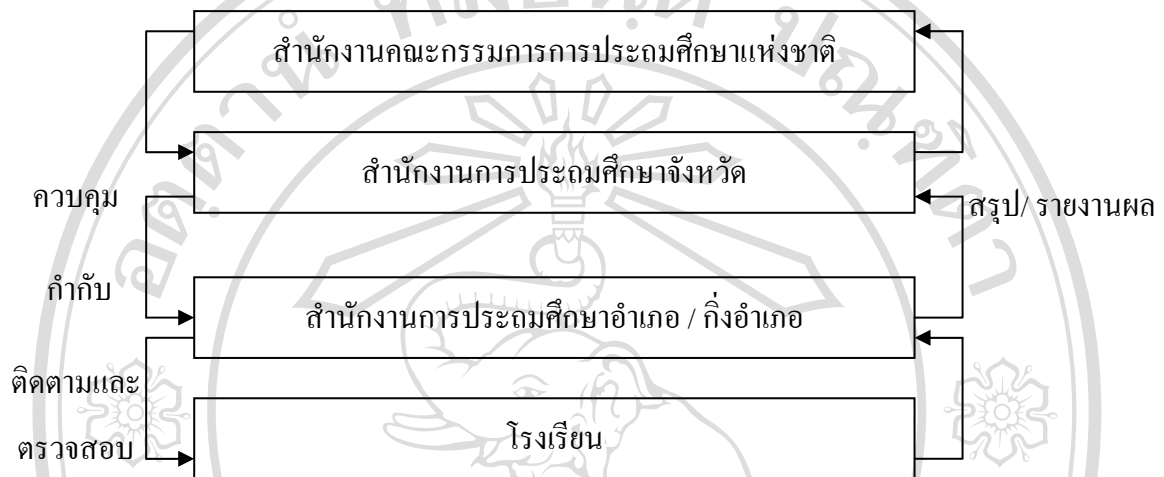
2) การตรวจสอบปลายทาง เป็นหน้าที่ของ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ โดยให้ตรวจสอบ ณ สถานที่ผลิตและที่โรงเรียน

2.2.5 การปรับราคากลางการจำหน่ายนมพร้อมดื่มในโครงการอาหารเสริม (นม) ปี พ.ศ. 2550

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอให้ปรับราคากลางตามผู้แทนกรมการค้าภายในและผู้แทนสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเสนอ โดยปรับราคากลางเพิ่มเฉพาะส่วนที่เกิดจากการปรับราคาน้ำนมดิบ โดยให้ปรับราคากลางการจำหน่ายนมพร้อมดื่มในโครงการอาหารเสริม (นม) ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2/2550 ปีงบประมาณ 2550 เพิ่มขึ้น ถูงหรือก่ล่องละ 1.36 สตางค์ อันเป็นผลจากต้นทุนวัตถุดิบน้ำนมดิบที่เพิ่มขึ้น ดังนี้

ลำดับ	ประเภท	ชนิด	ราคากลางเดิม	ราคากลางใหม่
1	นมพาสเจอร์ไรส์	ถูง	5.14	6.57
2	นม ยู.เอช.ที	ก่ล่อง	6.52	7.86
3	ชนิดของกระดาษ หรือพลาสติก	ซอง	6.42	7.76

ในการดำเนินงานโครงการอาหารเสริม (นม) ในโรงเรียนประถมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดแนวทางและขั้นตอนการดำเนินงาน ดังแผนภูมิ

จากแผนภูมิมิมีรายละเอียดในการดำเนินงาน ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีคณะกรรมการดำเนินงาน อาหารเสริม (นม) ประกอบด้วย

เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษา	ประธานกรรมการ
รองเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	รองกรรมการ
ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน	กรรมการ
ผู้อำนวยการกองคลัง	กรรมการ
ผู้อำนวยการกองวิชาการ	กรรมการ
หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์	กรรมการ
หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายใน	กรรมการ

ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่ของคณะกรรมการ

กำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงานอาหารเสริม (นม) สำหรับเด็กระดับก่อน

ประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

1. พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานเรื่องอาหารเสริม (นม) ให้เป็นไปตามนโยบายและแนวทาง การดำเนินงาน เช่น กำหนดประเภท ชนิด คุณลักษณะและราคากลางนม ให้หน่วยงานระดับจังหวัด อำเภอ และ โรงเรียนถือปฏิบัติ

2. พิจารณากำหนดแนวทางการควบคุม กำกับ ติดตาม นิเทศ ประเมินผลและ รายงานผล

2. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ให้มีคณะกรรมการดำเนินงานอาหารเสริม (นม) ระดับ จังหวัด ประกอบด้วย

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด	ประธาน
ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด (ฝ่ายการเงิน)	รองประธาน
ผู้แทนจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	กรรมการ
ผู้แทนจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	กรรมการ
หัวหน้าฝ่ายแผนและงบประมาณ	กรรมการ
หัวหน้าฝ่ายการเงินและพัสดุ	กรรมการ
หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด	กรรมการและเลขานุการ
ศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบ โครงการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
หน้าที่ของคณะกรรมการ	

1. พิจารณาวางแผนการดำเนินงานอาหารเสริม (นม) ให้สอดคล้องกับแนวดำเนินงานเรื่อง อาหารเสริม (นม) สำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และพิจารณาให้ความเห็นชอบในการใช้นมผงของโรงเรียนในพื้นที่พิเศษ

2. กำหนดแนวทางประชาสัมพันธ์ ในด้านประโยชน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมายการ ดำเนินการและพัฒนาการที่เกิดจากการดำเนินการอาหารเสริม (นม) ทางสื่อมวลชน

3. พิจารณากำหนดปฏิทินการควบคุม กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลวิเคราะห์ สรุป รายงานตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด รวมทั้งแก้ไขปัญหาและ อื่น ๆ

3. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ / กิ่งอำเภอ ให้มีคณะกรรมการดำเนินงานอาหารเสริม (นม) ระดับอำเภอ / กิ่งอำเภอ ประกอบด้วย

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ / กิ่งอำเภอ	ประธาน
ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ / กิ่งอำเภอ	รองประธาน
สาธารณสุขอำเภอ / ผู้แทน	กรรมการ
ประธานกลุ่มโรงเรียนทุกกลุ่ม	กรรมการ
หัวหน้างานการเงินบัญชีและพัสดุ	กรรมการ
หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์อำเภอ / กิ่งอำเภอ	กรรมการและเลขานุการ
ศึกษานิเทศก์อำเภอ / กิ่งอำเภอ ผู้รับผิดชอบโครงการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่คณะกรรมการ

1. วางแผนดำเนินงานอาหารเสริม (นม) ระดับอำเภอ / กิ่งอำเภอ
2. ประชาสัมพันธ์ในเรื่องประโยชน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมายการดำเนินงานและพัฒนาการที่เกิดจากการดำเนินงานอาหารเสริม (นม)
3. จัดทำปฏิทิน การควบคุม กำกับ ติดตามตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผลตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด รวมทั้งแก้ไขปัญหาและอื่น ๆ
4. โรงเรียน ให้มีคณะกรรมการดำเนินงานอาหารเสริม (นม) จำนวน 5 – 7 คน ประกอบด้วย

ผู้บริหารโรงเรียน

ประธาน

ผู้ปกครอง / คณะกรรมการศึกษา

กรรมการ

ครูที่ทำหน้าที่การเงินและพัสดุ

กรรมการ

ครูในโรงเรียน

กรรมการ

ครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษา 1 คน

กรรมการและเลขานุการ

(ในกรณีที่มีครูไม่ถึง 3 คน ให้ครูเป็นกรรมการ 1 – 2 คน ตามความเหมาะสม)

หน้าที่คณะกรรมการ

1. วางแผนการดำเนินงานอาหารเสริม (นม) โดยจัดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน
2. พิจารณาคัดเลือก ชนิดของนมประเภทพร้อมดื่มให้ได้ตามลักษณะเฉพาะที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดในประกาศของกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 26 (พ.ศ. 2522) ข้อ 7, 8, 9, 19 และนมต้องมีคุณภาพได้มาตรฐาน ซึ่งส่วนประกอบและการบรรจุในสลากที่ปิดไว้จะต้องปรากฏการรับรองของคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) วันผลิต วันหมดอายุ ส่วนประกอบ วิธีปรุง สถานที่ผลิต กรณีโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่พิเศษ เช่น บริเวณที่สูง บนเกาะ และถิ่นทุรกันดาร ประสงค์จะใช้นมผงจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการอาหารเสริม (นม) ระดับจังหวัด

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อดุง สุคันธะมาลา (2538) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมิน โครงการอาหารเสริม โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย คือ ด้านปัจจัยการบริหาร โรงเรียน ส่วนมากมีความพอเพียงในด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ จำนวนนม สถานที่เก็บรักษานม การกำหนด กิจกรรมต่างๆ ในโครงการ และมีการกำหนดการรายงานต้นสังกัดด้วย ด้านกระบวนการดำเนินงาน โรงเรียนส่วนมากดำเนินงานตามโครงการในรูปแบบ คณะกรรมการดำเนินงาน ไปเป็นอย่างดี ต่อเนื่อง ได้ประสพการณ์ในการบริหารงาน ทำให้การบริหารงานเกิดประสิทธิภาพสูง ผู้บริหาร โรงเรียนมีการติดตาม กำกับโครงการด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ มีการประสานงานและรายงานไปยัง หน่วยงานต้นสังกัด และด้านผลการดำเนินงาน ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การสนับสนุน โครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน เพื่ออยากส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพอนามัยที่ดี ปลูกฝังให้ เด็กนักเรียนรักการดื่มนมให้มากขึ้น โดยโครงการนี้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ โดยมีความเห็น ว่านักเรียนในโครงการ ได้ดื่มนมทุกคน คนละ 200 ซีซี ต่อคนต่อวัน โครงการนี้มีผลต่อการ พัฒนาการด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน และผู้บริหารมีความพึงพอใจในโครงการนี้ โดยค่าการ ประเมินในองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านมีดังนี้

ด้านบริบท ผู้บริหาร โรงเรียนส่วนใหญ่มีความเข้าใจวัตถุประสงค์ เข้าใจความเป็นมา ความสำคัญและความจำเป็นของ โครงการ ผู้บริหารส่วนมากมีความเชื่อว่าโครงการนี้สามารถ แก้ปัญหาภาวะทุพโภชนาการของนักเรียนได้ โดยผู้บริหาร ได้ชี้แจงนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการ ดำเนินงานโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียนประถมศึกษาที่ต้องการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของ นักเรียนตลอดจนรายละเอียดอื่นๆของโครงการให้แก่ครูในโรงเรียน ได้ทราบแล้ว ส่วนการกำหนด รายละเอียดของการปฏิบัติงานตามโครงการอาหารเสริม (นม) การกำหนดการส่งเสริมสุขภาพ อนามัยของนักเรียนไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนนั้นยังปฏิบัติกันน้อย กว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการดำเนินการจัดซื้อนม ควร กำหนดให้โรงเรียนเป็นผู้จัดซื้อเอง และการชี้แจงการให้ความรู้แก่ผู้บริหารและครูนั้น เจ้าหน้าที่ สาธารณสุขควรมีส่วนร่วมมากขึ้น

ด้านปัจจัยเบื้องต้น ผู้บริหาร โรงเรียนส่วนมากให้ความเห็นว่าปัจจัยต่างๆ มีความพอเพียง ทั้งในด้านบุคลากรในโครงการ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง วัสดุอุปกรณ์ จำนวนนมที่จัดสรรให้แก่ ทางโรงเรียน สถานที่เก็บรักษานม การกำหนดกิจกรรมต่างๆ ในโครงการและกำหนดการรายงาน ต้นสังกัด พบว่าโครงการนี้ได้รับความช่วยเหลือแนะนำจากเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งถือ ว่าเป็นบทบาทที่กำหนด อย่างไรก็ตามด้านปัจจัยเบื้องต้น อีกประการหนึ่งคือ ผู้บริหารมีความ

คิดเห็นเกี่ยวกับในกรณีนี้ไม่ได้คุณภาพทางโรงเรียนจะแจ้งให้ผู้ประกอบการทราบทันที และต้องดำเนินการรับผิดชอบความเสียหายทั้งหมด โดยทางผู้ประกอบการต้องรับผิดชอบใช้ดำเนินการในวันรุ่งขึ้นทันที การขนส่งของผู้ประกอบการล่าช้า ซึ่งโรงเรียนมักจะประสบอยู่บ่อยๆ โรงเรียนแก้ปัญหาโดยการไปเยี่ยมจากโรงเรียนอื่นก่อนแล้วส่งใช้ในภายหลัง

ด้านกระบวนการดำเนินงาน ผู้บริหาร โรงเรียนส่วนมากดำเนินงานโครงการในรูปคณะกรรมการ การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงแก้ไขหากพบว่ามีปัญหา มีการประสานงานและรายงานไปยังหน่วยงานต้นสังกัดกิจกรรมต่างๆ ดำเนินการไปตามที่กำหนดไว้ พบว่าผู้บริหาร โรงเรียนดำเนินการจัดซื้อนมในโครงการให้แก่นักเรียน เพื่อเป็นการลดปัญหาการส่งนมล่าช้า การส่งนมที่ไม่มีคุณภาพ นมบูดเสีย การซื้อเองทำให้มีอำนาจต่อรองกับผู้ประกอบการโดยตรง อาจมีส่วนลดจากการจัดซื้อทำให้สามารถนำเงินส่วนลดนั้นไปซื้อนมได้ในปริมาณที่มากกว่างบประมาณที่จัดสรรมาให้ผลประโยชน์จะเกิดกับนักเรียนมากขึ้น

ด้านผลการดำเนินงาน ผู้บริหาร โรงเรียนทั้งหมดมีความเห็นว่า คณะกรรมการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ต้องมีความรู้เรื่องของโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน เป็นอย่างดี โดยโครงการนี้จะต้องบรรลุวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนมีการพัฒนาการด้านร่างกายดีขึ้น มีการพัฒนาการด้านสุขภาพอนามัยดี การเจ็บป่วยน้อยลงนักเรียนดีมีนมทุกคน มีความสอดคล้องกับความเห็นในแบบสอบถาม พบว่า นักเรียนในโครงการจะเป็นคนร่าเริง มีการพัฒนาการทั้งด้านร่างกายและจิตใจดี อยากให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณมาให้แก่นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาได้มีนมกันทั่วทุกคน และผู้บริหารทุกคนยินดีให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามโครงการนี้ โดยการเข้าร่วมโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน คณะกรรมการที่ดำเนินงานทำให้ได้รับความรู้จากประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับคณะกรรมการอื่นได้เป็นอย่างดี บรรยากาศในการทำงานดีขึ้น และความสามารถในการบริหารงาน มีประสิทธิผลการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง

สุพัตรา ธิมาคำ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานถ่ายโอนการพัฒนาเด็กจากกรมการพัฒนาชุมชนไปให้องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่: กรณีศึกษาโครงการอาหารเสริม (นม) ผลการศึกษาพบว่า ผลการดำเนินงานของโครงการอาหารเสริม (นม) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับสูง และระดับความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อผลการดำเนินงานโครงการอาหารเสริม (นม) อยู่ในระดับสูงเช่นกัน การดำเนินงานตามทัศนะของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ปัจจัยในการบริหารโครงการมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางและประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารเสริม (นม) องค์การบริหารส่วนตำบลจะพบปัญหาด้านอัตรากำลังคนมากที่สุด เนื่องจากมีกรอบอัตรากำลังคนที่จำกัด จึงไม่สามารถรองรับภารกิจใหม่ที่ได้รับถ่ายโอนมาจากกรมการพัฒนาชุมชน ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยปฏิบัติได้

ดวงตา แหลมหลัก (2538) ได้ศึกษาการจัดโครงการอาหารเสริมสำหรับนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า การจำหน่ายอาหารเสริม (นม) โรงเรียนไม่ได้จำกัดขอบเขตการซื้อขาย โดยได้รับงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยการดำเนินงานโรงเรียนจัดให้นักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ได้ดื่มนมประเภทนมพาสเจอร์ไรส์ และยู เอช ที ทุกวัน ในช่วงเวลาบ่ายระหว่าง 14.00 น – 15.00 น. โรงเรียนจะได้รับอาหารเสริม (นม) โรงเรียนเป็นประจำและนักเรียนได้ดื่มนมทั้งตอนเปิดเทอม และปิดเทอม โดยทางโรงเรียนจะเป็นผู้กำหนดชนิดของนมและการดำเนินการจัดซื้อตามระเบียบของทางราชการการประเมินผลโครงการกระบวนการจัดโครงการ ปัญหาในการดำเนินการพบว่าโรงเรียนจะประสบปัญหาเกี่ยวกับการขนส่งนม และไม่มีสถานที่เก็บที่เพียงพอ

สุนทร พรหมโท (2539) ได้วิจัยการประเมินผลโครงการอาหารเสริม (นม) ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการอาหารเสริมในโรงเรียนอยู่ในระดับ มาก ทั้งในเรื่องการวางแผนการดำเนินงาน เรื่องการจัดการและการให้บริการแก่นักเรียน และเรื่องการควบคุมกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน ส่วนปัญหาในการดำเนินงานอยู่ในระดับ มาก 3 อันดับแรก ได้แก่เรื่อง การส่งนมไม่ตรงเวลา นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการบริโภคนมชนิดเดียว เพราะนักเรียนไม่สามารถเลือกรสชาติของนมได้ และระยะเวลาในการส่งนม ส่วนใหญ่เป็นปัญหาอยู่ในระดับ น้อย มีอยู่ 2 เรื่องคือ เรื่องขาดบุคลากรในการรับผิดชอบ โครงการ และขั้นตอนการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน

สุวรรณณี พรหมจันทร์ และคณะ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียนสำหรับเด็กวัยก่อนเรียนและประถมศึกษา โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทดสอบการจัดการโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน โดยเลือกประเภทของนมให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน ซึ่งทำให้ประหยัดงบประมาณ และเด็กได้รับนมที่มีคุณค่าและปลอดภัย นอกจากนี้ยังสามารถประเมินผลการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในกระบวนการวิจัยได้จัดแบ่งโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 26 แห่ง ใน 5 อำเภอ ของจังหวัดอุบลราชธานี เป็น 4 กลุ่ม โดยใช้หลักเกณฑ์หลัก ได้แก่ ความเพียงพอของบุคลากร ระยะทางจากแหล่งผลิตนมสดพาสเจอร์ไรส์ สภาพการคมนาคม ความพร้อมของสาธารณูปโภค ความกระตือรือร้นของผู้บริหาร การเลือกโรงเรียนที่ใช้นมสดพาสเจอร์ไรส์ขึ้นกับระยะทางที่ห่างจากโรงงานผลิตนมไม่เกิน 2 ชั่วโมงการเดินทาง เพื่อลดปัญหาจากการขนส่งล่าช้า และทำให้นมมีสภาพที่ดี